

De gemeentelijke fiscaliteit

Het principe van de fiscale autonomie

Artikel 170 § 4 van de Grondwet verleent de gemeenten de mogelijkheid om belastingen te heffen zodat ze over de nodige financiële middelen beschikken om hun opdrachten uit te voeren. De gemeenteraad, d.w.z. de door de bevolking verkozen vertegenwoordigers, heeft dus de exclusieve bevoegdheid om gemeentebelastingen in te voeren en er de grondslag van te bepalen.

In de praktijk is deze fiscale autonomie echter niet onbeperkt. De gemeenten zijn immers verplicht om de volgende regels na te leven:

- de beginselen van de Grondwet (gelijkheid van de Belgen voor de wet en het principe van niet-discriminatie)
- de regels van bestuurlijk toezicht (Vlaanderen stelt als toezichthouder reglementen op, is bevoegd om gemeenteraadsbeslissingen te annuleren en doet o.a. aanbevelingen voor financieel beleid)
- de regels rond het inschrijven van bedragen per jaar (eenjarigheidsbeginsel)
- de regels van openbaarmaking
- de federale wetten en de Europese richtlijnen (die bepaalde belastingdomeinen uitsluiten)

Volgens hetzelfde grondwetsartikel mag ook de federale wetgever de fiscale bevoegdheid van de gemeenten beperken. Enkel de federale wetgever kan bepalen welke 'uitzonderingen waarvan de noodzaak is aangetoond' gelden voor de fiscale bevoegdheid van de gemeenten.

Enkele cijfers

- De belastingontvangsten vormen de voornaamste financieringsbron van de Vlaamse gemeenten. Ze vertegenwoordigen gemiddeld 43% van hun exploitatieontvangsten in 2024.
- In 2024 belopen de belastingontvangsten gemiddeld 995 euro per inwoner.
- Het aandeel van de belastingontvangsten in de totale financieringsmiddelen fluctueert over de jaren, maar is toegenomen sinds 2019. Het evolueerde van 38,5% van de exploitatieontvangsten in 2014 tot 43% in 2024.

Evolutie van de belastingontvangsten (in % van de totale exploitatieontvangsten) – Jaarrekeningen 2014 tot 2022 – Meerjarenplan 2023-2024

